

Nuorekas kolmekymppinen

TEKSTI ANTTI KURKO

Kadulla, jolla *Do the Right Thing* -elokuva kuvattiin 30 vuotta sitten, asuu nykyään valkoinen keskiluokka.

KOLMENKYMPIN KRIISI ei näytä latistaneen *Do the Right Thing* -elokuva, se on yhä yhtä ajankohtainen kuin ilmestyessään. Rakkautta ja anarkiaa -elokuvalifestivaalilla kunnia-vieraana olleen ohjaaja **Spike Leen** maineeseen noussut teos on yksi aikakautensa merkittävimmistä Yhdysvaltojen yhteiskunnallista tilaa kommentoivista elokuvista.

Kun *Do the Right Thing* tuli Yhdysvalloissa teatterilevitykseen loppukestästä 1989, se osoitti, että jako valkoisen ja muun väestön välillä ei ollut poistunut mihinkään.

Elokuvan saamat reaktiot vaihtelivat rajusti. Keskiluokkaiset toimittajat kirjoittivat kilpaa elokuvan vaarallisuudesta, sillä 31-vuotiaan mustan ohjaajan teos ei ollutkaan sellaista viatonta liberaalia taidetta, johon he olivat totuneet. Se oli erittäin poliittista aktivismia, josta moni ei valkoinen puolestaan löysi samaistumisen kohteita.

Lee käytännössä nosti elokuvassaan esiin yhteiskunnan epäkohtia rasismista, työttömyydestä, huonoista palveluista ja näköalattomuudesta poliisiväkivaltaan, ja kirjaimellisesti poltti ne valkokankaalla.

Kirjassaan *Can't Stop Won't Stop – Hiphopsukupolven historia* toimittaja **Jeff Chang** luonnehtii 1980-lukua ajaksi, jolloin poliittiset radikaalit puolustivat kansalaisoikeus- ja Black power-liikkeiden saavutuksia ja samalla kulttuuriradikaalit rynnivät myyntikoneiston kimppuun aikomuksenaan ei ainostaan viedä viestiä mediaan vaan vallata media viestillään.

Ei ole sattumaa, että hiphop-yhtye Public Enemy yksi tunnetuimmista

singleistä *Fight the Power* oli Leen elokuvallseen tilaama tunnuslappale.

1980-LUVUN LOPULLA kuvatussa elokuvassa voidaan jo nähdä Brooklynin gentrifikoitumisen eli työväenluokkaisen alueen keskiluokkaistumisen ensivaiheet. Tältä ei välttynyt *Do the Right Thingin* kuvauspaikkakaan. Katu, jolla elokuva kuvattiin, nimettiin vuonna 2014 *Do the Right Thing Wayksi*. Se sai kunnian olla ensimmäinen elokuvan mukaan nimetty tienpätkä New Yorkissa. Trendikkäiden kahviloiden keskellä se muistuttaa Bedford-Stuyvesanin asuinalueen työväenluokkaisesta ja etnisten jännitteiden värittämästä historiasta.

Helsingin Bio Rexissä järjestetyssä Spike Lee Masterclass -tapahtumassa puhuneen ohjaajan mukaan alueelle rakennettiin pitkän kamppailun jälkeen paremmat palvelut ja koulut. Tämä tapahtui kuitenkin vasta, kun niitä vuosikaudet vaatineet mustat ja puertoricolaiset olivat joutuneet muuttamaan pois trendikkään keskiluokan tieltä.

Lee on kuvannut tätä kehitystä "Kristoffer Kolumbus -syndroomaksi", jossa keskiluokka on "löytänyt"

Brooklynin ja luonut sinne kulttuuria ikään kuin siellä ei olisi aikaisemmin asunut ketään tai tapahtunut mitään.

Vaikka roskat kerätään nykyisin päivittäin ja poliisikin näkyy useammin kuin ennen, gentrifikaatiosta ei ole ollut Leen mukaan mitään iloa.

"Muuttuiko edes ollut paremmaksi? Ei, koska kaikki juovat nykyään lattea," Lee vitsaili ja heitti ilmoille kysymyksen siitä, minkä takia aluetta ryhdyttiin parantamaan vasta, kun hyvätuloiset muuttivat sinne.

**"MUUTTUIKO
EDES OLUT
PAREMMAKSI?
EI, KOSKA KAIKKI
JUOVAT NYKYÄÄN
LATTEA,"**

